

A MAGYARSÁG SZOCIÁLIS TAGOZÓDÁSA

JELEN TANULMÁNY CÉLJA annak megállapítása, hogy Magyarország lakossága szociális szempontból hogyan tagozódik.

Teljes tudatában vagyok annak, hogy a rendelkezésre álló adatokból e csoportosítás csak tökéletlenül lesz végrehajtható, de jobb hiányában azzal is meg kell elégednünk, ha az ország lakosságáról szociális szempontból hozzávetőleges képet kapunk. A rendelkezésre álló népszámlálási statisztikai adatok „Foglalkozás..” rovata ugyanis nem nyújt teljes felvilágosítást a szociális helyzetről.

Az alábbi kísérlet Magyarországi lakosságát az 1930. évi népszámlálás alapján tekinti át ebből a szempontból.

Mindenekelőtt fel kell állítanunk azokat a kategóriákat, amelyek a tagozás alapjául szolgálnak:

G a z d a g o k, akik bőséges viszonyok közt élnek. Ezek alsó határa a magyarországi alacsony fizetések és rossz kereseti viszonyok mellett évi 12.000 P-ben állapítható meg. Ez összegből mindennemű szükséglet kielégíthető, sőt luxusra is telik.

A **középosztály** abból a néprétegből áll, amely ezt a jövedelemszínvonalat nem éri el, azonban tanultsága és magas szellemi színvonala mellett bizonyos beleszólással bír az ország sorsába. Jövedelmének alsó határa évi 2400 P-nél lesz, amely összeg — lemondások és szigorú beosztás mellett — lehetővé teszi egy bizonyos műveltségi színvonal fenntartását.

A **birtokos parasztok**, kisiparosok, altisztek, művezetők és hasonállásúak osztálya azt a népréteget foglalja magában, amely ugyan kis jövedelemmel bír, azonban földbirtoka, házbirtoka, nyugdíja, biztos állása, biztos létalapja következtében szilárd társadalmi helyzetben van. Ennek jövedelemhatára 1200—2400 pengő közt van.

Ezt a csoportot a jelen tanulmány folyamán **k i s p o l g á r o k**-nak fogom nevezni.

Az **állandó munkások** csoportjába azok tartoznak, akiknek jövedelme havi 100, évi 1200 pengő alatt marad, azonban bizonyos állandósággal bír és így alkalmat ad a családalapításra és az állandó, rendszeres életre.

A **szegények** csoportjába azok soroltattak, akik jövedelem szempontjából nem különböznek ugyan az előző csoporttól, azonban jövedelmüknek állandó jellege nincsen, a sorscsapások ellen tartalékkal nem bírnak, máról-holnapra élnek.

A lakosságot tehát a foglalkozási csoportokon belül fenti szempontok szerint tagozzuk.

ŐSTERMELEÉS. A mezőgazdaság és kertészet. Gazdagok. Kétségtelenül ide tartoznak a nagybirtokosok, a 200 holdon felüli középbirtokosok, a nagybérlek és az 500 holdon felüli középbérlek.

Kereső Eltartott Össz.

Nagy- és középbirtokos és bérlő (200 ill.
500 holdon felül) 3.938¹ 5.672 9.610

Középosztály. Ide sorolandók a 100—200 holdas középbirtokosok, valamint a 200—500 holdas bérlők, mint akiknek jövedelme legalább évi 2400 P-re becsülhető. Ide tartoznak továbbá a gazdasági tisztviselők, az 1928. évi felvétel szerinti 3.9% munkanélküli levonásával, amely a kispolgárok közé soroltatott.

Kereső Eltartott Össz.

Középbirt. bérlő és gazdasági tisztviselő 10.582 13.425 24.007

Kispolgárok. Kétségtelenül ide tartoznak az olyan birtokosok, akiknek legalább 5 hold földjük van. Bárha az 5—10 holdas kisbirtokos vagy kisbérlő napszámba kénytelen is járni, az általa művelt föld őt már magához köti és biztos existenciájú kispolgárrá teszi. A bérletet 200 holdig soroltuk ide, mert egy 200 holdas bérlet még nem biztosítja a középosztály színvonalát. Ide soroztuk továbbá más ismérvek híján a tehenészet, juhászat és kertészet önállóit is.

Kereső Eltartott össz.

Kisbirtokos, kisbérlő napsz., középbérő
200 hold alatt 675.810 678.835 1,354.645
Tehénészet, juhászat, kertészet önállói 5.771 8.313 14.084
3-9% munkanélküli gazd. tisztviselő 195 265 460
összesen 681.776 687.413 1,369.189

Állandó munkások. Ide tartoznak azok a munkáskategóriák, amelyek megélhetése állandó alkalmazás, kisebb földbirtok stb. által némileg biztosítottnak látszik.

	Kereső	Eltartott	Összesen
Kisbirtokos és kisbérlő napszámos			
0—6 holddal	517.742	627.988	1,145.730
Részes földműves	27.879	44.993	72.872
Gazdasági cseléd	215.896	381.578	597.474
Gazdasági munkás 0—1 hold.....	91.927	179.840	271.767
Tehénészet, juhászat, kertészet alkalmazottai	11.447	13.662	25.109
Összesen	864.891	1,248.061	2,112.952

Szegények. Ebbe a csoportba azok a mezőgazdasági munkások tartoznak, akiknek két kezük munkáján kívül semmiféle lét-alapjuk nincsen.

Kereső Eltartott összesen

Gazd. munkások birt. nélk 461.302 494.319 955.621

A mezőgazdaság és kertészet összesítve a következő képet adja:

Kereső Eltartott összesen

Gazdagok 3.938 5.672 9.610

Középosztály 10.582 13.425 24.007

¹ Segítő családtagok az őstermelésnél a keresők közé számítottak.

		Kereső	Eltartott	Összesen
Kispolgárok.....	681.776	687.413	1,369.189	
Állandó munkások.....	864.89z	1,248.061	2,112.952	
Szegények	461.302	494.319	955-621	
összesen	2,022.489	2,448.890	4,471.379	

2. Erdészet és vadászat, szénégetés. Ennek a csoportnak a tisztviselőit a középosztályba sorozzuk (3.9% munkanélküli levonásával) az altiszteket a kispolgárok csoportjába, az állandó gazdasági cselédeket és a 10 önálló szénégetőt az állandó munkások csoportjába sorozzuk. A maradék a szegények osztályát adja.

	Kereső	Eltartott	Össz.
Középosztály :			
Tisztviselők 3-9% munkanélküli levonásával	426	778	1.204
Kispolgárok :			
3-9% munkanélküli tisztviselők	17	32	49
altisztek.....	497	1.033	1.530
kispolgár	514	1.065	1.579
Állandó munkások :			
cselédek és önálló szénégetők	3.954	8.224	12.178
Szegények.....	2.689	6.533	9.222
Összesen	7.583	16.600	24.183

3. Méhészet, selyem- és haltenyésztés. Ezt a csoportot teljesen azonos elvek szerint osztottuk fel mint az előzőt. Az önállók más ismérvek híján a kispolgárok közé soroltattak.

	Kereső	Eltartott	Össz.
Középosztály	24	43	67
Kispolgárok :			
önállók	177	233	410
altisztek.....	15	14	29
kispolgár	192	247	439
Állandó munkás	62	56	118
Szegények.....	103	280	383
Összesen	381	626	1.007

4. Halászat. Ugyanúgy osztottuk fel, mint az előző csoportot.

	Kereső	Eltartott	Össz.
Középosztály	16	20	36
Kispolgárok :			
önállók	417	901	1.318
altisztek.....	22	20	42
kispolgár ...	439	921	1.360
Állandó munkások	46	42	88
Szegények.....	497	843	1.340
Összesen	998	1.826	2.824

Ezek után az „östermelés“ foglalkozási főcsoport a következőképpen alakul:

	Kereső	Eltartott	Összesen
Gazdagok.....	3.938	5.672	9.610
Középosztály	11.048	14.266	25.314
Kispolgárok.....	682.921	689.646	1,372.567
Állandó munkások.....	868.953	1,256.383	2,125.336
Szegények	464.591	501.975	966.566
I. Östermelés együtt	2,031.451	2,467.942	4,499.393

BANYÁSZAT ÉS KOHÁSZÁT, I. Bányászat és kohászat.
A bányászat és kohászat 30 önálló vállalkozót mutat ki.

Ezek közül Budapesten 6, Borsod vm.-ben 11, és Nógrád vm.-ben 3 vállalkozót az alkalmazott tisztviselők és segédszemélyzet száma szerint nagyvállalkozónak kell tekinteni és a gazdagok közé sorolni, míg a többi kispolgár lesz.

Levonásba kell helyezni az 1930. évi budapesti átlag szerint a férfi tisztviselőkből 4.i%-ot és a nőkből 377%-ot, mint akiknek fizetése havi 200 pengő alatt van, azaz kereken 5 és 35%-ot, valamint az 1928. évi felvétel szerint 3% munkanélkülit. Tekintettel arra, hogy a tisztviselők 17 4%-ának háza vagy földje van és arra, hogy a nagyvállalatoknál magas fizetésű tisztviselők is vannak, a tisztviselők 5%-át a gazdagok közé sorolhatjuk. A segédszemélyzet közül 23.172-nek sem háza, sem földje nincs, így ezek ingatag egzisztenciák, a szegények közé tartoznak. Az előmunkás-, művezető-csoport a kispolgárok közé jut.

Gazdagok :	Kereső	Eltartott	Összesen
önállók közül	21	57	78
tisztviselők közül 5%.....	58	87	145
gazdag	79	144	223
Középosztály :			
Tisztviselők száma	1.165	1.797	2.962
Ebből : 5% gazdag	58	87	145
5% férfi 200 P alatt	50	75	125
35% nő » »	59	89	148
3% munkanélküli	35	53	88
marad középosztály	963	1.493	2.456
Kispolgár :			
Tisztviselők közül :			
5% férfi 200 P alatt	50	75	125
35% nő » »	59	89	148
3% munkanélküli	35	53	88
Művezető, előmunkás.....	1.646	3.786	5.432
Önálló kisvállalkozó	9	24	33
kispolgár	1.799	4.027	5.826
Állandó munkás :			
Munkások birtokkal vagy házzal	7.837	18.701	26.538
Állandó alkalmazottak	1.332	1.998	3.330
állandó munkás ...	9.169	20.699	29.868
Szegények :			
Munkások ház és birtok nélkül	23.172	53.496	76.668
Összesen	35.182	79.859	115.041

2. Tulajdonképeni ipar. Az ipari vállalatok száma Magyarországon 224.772 volt, ezek közül 216.176 maximum öt segéddel dolgozott, tehát kisiparosnak volt tekintendő, vagyis a vállalatok 96 4%-a kisipari volt; az önállókat ugyanígy osztályozva, azt kapjuk, hogy az önállók közül 197.200 volt kisiparos és 7364 egyéb iparos. Ezeket a földbirtok tekintetbe vételével más ismérvek híján felében a gazdagok közé, felében a középosztályba soroljuk.

	Kereső	Eltartott	Összesen
Önálló	204.564	393.139	597.703
Ebből :			
Kispolgár :			
96·4 ^o / _o kisiparos	197.200	379.000	576.200
Gazdag :			
földbirtokánál fogva	16	31	47
a fennmaradóból 50 ^o / _o	3.658	7.023	10.681
gazdag	3.674	7.054	10.728
Középosztály :			
földbirtokánál fogva	32	62	94
a fennmaradóból 50 ^o / _o	3.658	7.023	10.681
középosztály ...	3.690	7.085	10.775

A tisztviselők közül Budapest sziv. évkönyve szerint kb. 4% volt olyan állásban, hogy fizetése a havi 1000 P-t meghaladta, ezek tehát gazdagoknak tekintendők. A tisztviselők közül 39.112-nek sein háza, sem birtoka nem volt, ezek lennének a középosztályba sorolandók. 5·9%’tik mint munkanélküli a kispolgárok közé jut. Ennek végrehajtása után fennmarad 2497 tisztviselő. Azt hiszem, nem tévedünk, ha ezek felét a gazdagok közé soroljuk, mivel aránylag igen sok tisztviselőnek fizetésén kívül háza, birtoka is van, felét pedig a sok kisfizetésű tisztviselőre való tekintettel a kispolgárok közé.

	Kereső	Eltartott	Összesen
Tisztviselő	43.356	40.953	84.309
Ebből :			
Gazdag :			
fizetésénél fogva 4 ^o / _o	1.734	1.630	3.364
földbirtokánál fogva	13	12	25
a fennmaradóból 50 ^o / _o	1.248	1.172	2.420
gazdag	2.995	2.814	5.809
Középosztály :			
ház és birtok nélküli tisztviselők	39.112	36.965	76.077
le 5·9 ^o / _o munkanélküli	2.465	2.317	4.782
középosztály ...	36.647	34.648	71.295
Kispolgár :			
munkanélküli tisztviselő.....	2.465	2.317	4.782
a fennmaradóból 50 ^o / _o	1.249	1.174	2.423
kispolgár	3.714	3.491	7.205

A tulajdonképeni ipar ezek után a következő képet adja:

	Kereső	Eltartott	Össz.
Gazdag	6.669	9.868	16.537
Középosztály	40.337	41.733	82.070
Kispolgár	216.214	395.802	612.016
Állandó munkás	53.599	46.631	100.230
Szegény	557.186	482.637	1,039.823
Összesen	874.005	976.671	1,850.676

3. Házi- és népipar. Vándoripar. Ezek az iparágak olyan kisévelményű munkásokat foglalkoztatnak, hogy azt hiszem, helyesen járunk el, ha az ebből élők felét az állandó munkásokhoz, felét pedig a szegényekhez osztjuk be.

	Kereső	Eltartott	Összesen
Állandó munkások	6.335	9.955	16.290
Szegények	6.336	9.955	16.291
Összesen.....	12.671	19.910	32.581

KERESKEDELEM ÉS HITEL. Itt az önállók közül ki kell venni azokat a kereskedőket, akik segéd nélkül dolgoznak és ezeket a kispolgárok közé kell sorolni. Ugyanide kell sorolni a vegyeskereskedőket és cselédszerzőket is, míg a zsibárosok és házaló kereskedők legfeljebb az állandó munkás színvonalát érik el. A fennmaradó résznek 10%-át a gazdagok, 90%-át a középosztályba soroltuk. A földbirtok természetesen itt is tekintetbe vétetett.

	Kereső	Eltartott	Összesen
Önállók	83.995	136.015	220.010
Ebből :			
Gazdag :			
Földbirtokánál fogva	18	28	46
A fennmaradók 10%-a	1.357	2.171	3.528
Gazdag.....	1.375	2.199	3.574
Középosztály :			
A fennmaradók 90%-a	12.210	19.536	31.746
Kispolgár :			
Vegyeskereskedők.....	6.826	13.479	20.305
Cselédszerzők	163	147	310
Segéd nélkül dolgozó kereskedők...	42.856	78.491	121.347
Kofák és piaci árusok	16.317	16.242	32.559
Kispolgár.....	66.162	108.359	174.521
Állandó munkás :			
Zsibáros.....	847	952	1.799
Házaló kereskedő	3.401	4.969	8.370
Állandó munkás.....	4.248	5.921	10.169

A tisztviselők közül a földbirtokuknál fogva gazdagok és 4% mint havi 1000 P-nél magasabb fizetésű a gazdagok közé kerül; az a 41.920 tisztviselő, akinek sem háza, sem földbirtoka nincsen, a középosztályt adja. 8.8% munkanélküli a kispolgárok közé jut. A fennmaradónak felét a gazdagok, felét a kispolgárok közé soroltuk.

	Kereső	Eltartott	Összesen
Tisztviselők	57.865	51.505	109.370

Ebből :			
Gazdag :	Kereső	Eltartott	Össz.
Földbirtokánál fogva	17	15	32
4% 100 P felüli fiz.	2.298	2.045	4.343
Fennmaradók fele	4.371	3.883	8.254
Gazdag.....	6.686	5.943	12.629
Középosztály :			
Tisztviselők ház és birtok nélkül...	41.920	37.330	79.250
Kispolgár :			
8·8% munkanélk. tisztv.	4.887	4.349	9.236
Fennmaradók fele	4.372	3.883	8.255
Kispolgár.....	9.258	8.232	17.491

A segédszemélyzet közül a művezetők és előmunkások a kispolgárokhoz, az állandó munkások és a föld- vagy házbirtokkal bíró segédszemélyzet az állandó munkásokhoz, a fennmaradók a szegényekhez tartoznak.

	Kereső	Eltartott	Osszesen
Segédszemélyzet	84.223	55.456	139.679
Ebből :			
Kispolgár :			
Művezetők	3.986	2.637	6.623
Állandó munkás :			
Állandó jell. alkalmazottak.....	14.150	9.339	23.489
Ház- vagy földbirtokkal bírók.....	8.355	5.448	13.703
Állandó munkás.....	22.405	14.787	37.192
Szegények	57.832	38.032	95.864

A kereskedelem és hitel alcsoportja ezek után a következőképpen alakul:

	Kereső	Eltartott	Osszesen
Gazdagok	8.061	8.142	16.203
Középosztály.....	54.130	56.866	110.996
Kispolgár	79.407	119.228	198.635
Állandó munkás	26.653	20.708	47.361
Szegények	57.832	38.032	95.864
Összesen.....	226.083	242.976	469.059

KÖZLEKEDÉS. Ennek a csoportnak az Önálló a hordárok kivételével, akiknek fele állandó munkás, fele szegény lesz, valamennyien a kispolgárok közé soroltattak, mivel itt nagyrészt fuvarosokról és saját autóval fuvarozó kisemberekről van szó; a nagy vállalatok ügyis részvénytársaságok.

Így az önállók megoszlása a következő:

	Kereső	Eltartott	Összesen
Önállók	9.335	20.431	29.766
Ebből :			
Kispolgár	8.969	19.625	28.594
Állandó munkás	183	403	586
Szegény	183	403	586

Tekintettel a tisztviselők állandó jellegű alkalmazására, a munkanélküliek és gazdagok levonásával valamennyi a középosztályba lesz sorolható.

	Kereső	Eltartott	Összesen
Tisztviselők	21.124	25.819	46.943
Ebből :			
Gazdag :			
Földbirtokánál fogva	7	8	15
4%o fizetésénél fogva	845	1.014	1.859
Gazdag.....	852	1.022	1.874
Középosztály :			
A fennmaradók	19.850	24.291	44.141
Kispolgár :			
2%o munkanélküli	422	506	928

A segédszemélyzetből a hordárok alkalmazottai a szegények közé kerülnek, a művezetők és előmunkások kispolgárok lesznek. A többi segédszemélyzetből csak a közúti közlekedés személyzetét kell az állandó munkások közé sorolni, míg a többi valamennyi kispolgár lesz, mivel itt a posta, vasutak és közlekedési vállalatok aránylag jól fizetett személyzetről van szó; több mint egyharmadrészének ingatlana is van.

	Kereső	Eltartott	Összesen
Segédszemélyzet	82.830	179.336	262.166
Ebből :			
Kispolgár :			
A fennmaradó rész	71.624	154.738	226.362
Állandó munkás :			
A közúti közlekedés segédszemélyzete az előmunkások nélkül	11.149	24.528	35.677
Szegények :			
Hordárok alkalmazottai	57	70	127

A közlekedési csoport összesítése ezek után a következő lesz :

	Kereső	Eltartott	Összesen
Gazdagok	852	1.022	1.874
Középosztály.....	19.850	24.291	44.141
Kispolgár	81.015	174.869	255.884
Állandó munkás	11.332	24.931	36.263
Szegények	240	473	713
Összesen.....	113.289	225.586	338.875

Az egész bányászat és kohászat, ipar, kereskedelem és hitel és közlekedés foglalkozási főcsoport összesítése a következő:

	Kereső	Eltartott	Összesen
Gazdagok	15.661	19.176	34.837
Középosztály.....	115.280	124.383	239.663
Kispolgárok	378.435	693.926	1,072.361
Állandó munkások	107.088	122.924	230.012
Szegények	644.766	584.593	1,229.359
Bányászat és kohászat, ipar, kereskedelem és hitel, közlekedés együtt.....	1,261.230	1,545.002	2,806.232

P O L G Á R I É S E G Y H Á Z I K Ö Z S Z O L G Á L A T és ú. n. szabad foglalkozások. Az önállók a következőképpen oszlanak meg:

	Kereső	Eltartott	Összesen
Önállók	19.735	22.651	42.386

LÖVŐI.			
	Kereső	Eltartott	Össz.
Gazdag :			
Földbirtokánál fogva	67	74	141
Képviselő	145	302	447
A fennmaradók 10 ⁰ / ₀ -a	1.952	2.147	4.099
Gazdag.....	<u>2.164</u>	<u>2.523</u>	<u>4.687</u>
Középosztály :			
A fennmaradók 90 ⁰ / ₀ -a	17.181	19.715	36.896
Kispolgár :			
2 ⁰ / ₀ munkanélküli	390	413	803
A tisztviselők megoszlása a következő lesz :			
	Kereső	Eltartott	Összesen
Tisztviselők	117.999	122.421	240.420
Ebből :			
Gazdag :			
Földbirtokánál fogva	157	162	319
IV. fiz. oszt. felül	367	382	749
Gazdag.....	<u>524</u>	<u>544</u>	<u>1.068</u>
Középosztály :			
A levonások után fennmaradók ...	103.315	107.151	210.466
Kispolgár :			
2 ⁰ / ₀ munkanélküli	2.360	2.454	4.814
10 ⁰ / ₀ rosszul fizetett tisztviselő ...	11.800	12.272	24.072
Kispolgár.....	<u>14.160</u>	<u>14.726</u>	<u>28.886</u>

Az altisztek a segédszemélyzet közül a kispolgárok közé jutnak, míg az összes többi személyzet állandó munkás lesz, tekintettel arra, hogy nagyrészt biztosabb existenciákról van szó.

	Kereső	Eltartott	összesen
Segédszemélyzet	58.078	93.898	151.976
Ebből;			
Kispolgár:			
Altisztek	15.556	25.661	41.217
Állandó munkás:			
A fennmaradó.....	42.522	68.237	110.759

Az egész polgári és egyházi közszolgálat és szabadfoglalkozások összesítése ezek után a következő:

	Kereső	Eltartott	Összesen
Gazdag	2.688	3.067	5-755
Középosztály	120496	126.866	247.362
Kispolgárok	30.106	40.800	70.906
Állandó munkások	42.522	68.237	110.759
Polgári és egyházi közszolgálat és ú. n. szabadfoglalkozások együtt	195.8x2	238.970	434.782

VÉDERŐ. A véderőnél a tiszteknek legalább 5 %-a tekinthető gazdagnak, tekintettel az élvezett honvédségi pótdíjra. A többi a középosztályba, az altisztek a kispolgárok közé, a legénység az állandó munkások közé soroltatott.

	Kereső	Eltartott	Összesen
Gazdagok :			
A tisztek 5 ⁰ / ₀ -a	280	387	667
Középosztály :			
A tisztek 95 ⁰ / ₀ -a	5.324	7.150	12.474
Kispolgárok :			
Altisztek	17.568	11.988	29.556
Állandó munkások :			
Legénység	17.850	11.994	29.844
Véderő együtt.....	<u>41.022</u>	<u>31.519</u>	<u>72.541</u>

VEGYES SZAKMÁJÚ NAPSZAMOSOK. Ezek valamennyien a szegények csoportjába tartoznak.

	Kereső	Eltartott	Összesen
Szegények	61.046	61.292	122.358

NYUGDÍJASOK, TŐKEPÉNZESEK stb. Ebből a csoportból a nyugdíjas tisztviselők 1%-a mint gazdag (1000 P-n felül) a gazdagok csoportjába kerül. 15%-ot le kell vennünk a rosszul fizetett nyugdíjas tisztviselők számára, a többi a középosztályba jut. A hadisegélyt és rokkantsági díjat élvezők a szegények közé soroltattak, az életjáradékosok az állandó munkások közé. A házbirtokosok, tőkepenzesek 5%-a soroltatott a gazdagok, 80%-a a középosztályba és 15%-uk a kispolgárok közé.

Ezek után a nyugdíjasok és tőkepenzesek stb. csoportja a következőképpen alakul:

Gazdagok :	Kereső	Eltartott	Összesen
A nyugdíjas tisztviselők 1 ⁰ / ₀ -a	341	423	764
A tőkepenzesek, magánzók és házbirtokosok 5 ⁰ / ₀ -a	1.311	1.480	2.791
Gazdagok.....	1.652	1.903	3.555
Középosztály :			
A nyugdíjas tisztviselők 84 ⁰ / ₀ -a	28.715	37.861	66.576
A tőkepenzesek, magánzók és házbirtokosok 80 ⁰ / ₀ -a	20.980	23.705	44.685
Középosztály.....	49.695	61.566	111.261
Kispolgárok :			
A nyugdíjas tisztviselők 15 ⁰ / ₀ -a	5.127	5.791	10.918
A tőkepenzesek, magánzók és házbirtokosok 15 ⁰ / ₀ -a.....	3.933	4.442	8.375
Egyéb nyugdíjasok	97.701	104.850	202.551
Kispolgárok.....	106.761	115.083	221.844
Állandó munkások :			
Életjáradékos, eltartásos	7.871	8.892	16.763
Szegények :			
Hadisegélyes, hadirokkant	3.511	3.967	7.478
Nyugdíjasok, tőkepenzesek stb. együtt...	169.490	181.411	360.901

EGYÉB FOGLALKOZÁSÚAK. Ez a csoport meglehetősen heterogén elemeket foglal magában, akiket a következőképpen osztottunk fel:

Gazdagok :	Kereső	Eltartott	Összesen
Az önálló mozgóképszínháztulajdonosok 5 ⁰ / ₀ -a	10	42	52
Középosztály :			
Az önálló mozgóképszínháztulajdonosok 50 ⁰ / ₀ -a	161	681	842
Tisztviselők 50 ⁰ / ₀ -a	147	109	256
Középosztály.....	308	790	1.098
Kispolgárok :			
Mozgóképszínháztulajdonosok 15 ⁰ / ₀ -a	30	126	156
Tisztviselők 50 ⁰ / ₀ -a	148	110	258
Diáktartók és lakást albérlébe adók.....	6.259	1.538	7.797
Kispolgárok.....	6.437	1.774	8.211
Állandó munkások :			
Házfelügyelők	7.665	6.094	13.759
Szegények :			
A csoport fel nem sorolt tagjai	47.784	43.347	91.131
Egyéb foglalkozásúak együtt	62.204	52.047	114.251

FOGLALKOZÁSNÉLKÜLIEK és ismeretlen foglalkozásúak. Ezen csoportból csupán a nem családjuk körében élő tanulók, kiknek eltartója ismeretlen, soroztattak 50%-ban a középsztyába.

A csoport a következőképpen alakul:

	Kereső	Eltartott	Összesen
Középsztya :			
A nem családjuk körében élő tanulók 50%-a	—	3.057	3.057
Kispolgárok :			
A nem családjuk körében élő tanulók 50%-a	—	3.058	3.058
Szegények :			
A csoport többi tagjai	—	74.587	74.584
Foglalkozásnélküliek és ismeretlen foglalkozásúak együtt	—	80.702	80.702

HÁZI CSELÉDEK. A foglalkozás természetéből folyik, hogy a házi cselédek a szegények közé tartoznak. Igaz ugyan, hogy vannak olyan urasági komornyikok, szakácsok stb., akik házakat vesznek és a kispolgári színvonalat elérik. Ezek számát 1 %-ra becsülhetjük.

A csoport a következőképpen alakul:

	Kereső	Eltartott	Összesen
Kispolgárok :			
A cselédek 10%-a	1.770	194	1.964
Állandó munkásoknál :			
Ház vagy földbirtokkal bírók	11.664	1.283	12.947
Szegények :			
A csoport többi része.....	163.553	18.715	182.268
Házi cselédek együtt	176.987	20.192	197.179

ÖSSZEGEZÉS

	Kereső	Eltartott	Összesen	
Gazdagok	24.229	30.247	54.476	0.60/0
Középsztya	302.151	338.078	640.229	7.40/0
Kispolgárok	1,223.998	1,556.469	2,780.467	32.10/0
Állandó munkások	1,063.613	1,475.807	2,539.420	29.20/0
Szegények	1,385.251	1,288.476	2,673.727	30.70/0
Összesen.....	3,999.242	3,689.077	8,688.319	100.00/0

Ez az eredmény más szóval azt jelenti, hogy Magyarország lakosságának kerek 30%-a szegény emberekből áll, aki máról holnapra él és a sors csapásai ellen semmiféle tartalékkal nem bír.

A lakosság másik 30%-a állandó munkás, akinek meglehetősen biztos és állandónak tekinthető keresete van.

A lakosság további 30%-a kispolgár, biztos egzisztenciával, nyugdíjjal, iparral vagy kisbirtokkal.

A lakosság kevesebb mint 10%-a (7.2%) értelmiségi és tisztviselő-ember, aki magasabb műveltségi színvonalon él.

Végül a lakosság kerek 1/2 %-a mondható gazdagnak, aki minden szükségletét ki tudja elégíteni és akinek ezenfelül még némi luxusra is telik.

Újból hangsúlyozni kívánom, hogy ez a kis tanulmány csak hozzávetőleges eredményeket hozhat, mivel igen sok esetben adatok hiányában becsléshez kellett folyamodnom és csak e szerint lehetett az egyes társadalmi osztályokat egymástól elkülöníteni.

RÓNAI-HORVÁTH JENŐ